

Het verdriet van schaduwweduwen

Duizenden mensen zijn verwickeld in een geheime liefdesrelatie. Als hun geliefde overlijdt, kunnen ze bij niemand terecht. „Ik heb het niet verwerkt, ben gewoon doorgestoomd.”

verdieping

door **Koos van Wees**
illustratie **Helen van Vliet**

‘Niemand merkte iets aan haar. Ze was gewoon een vrouw op een begrafenis, ergens in de achterste kerkbank. Belangstellend, niet emotioneel. „Ik kan mijn emoties goed beheersen. Het zou ook een beetje raar zijn, als je achter in de kerk hard gaat zitten snikken”, zegt Eva (48). Voor in de kerk stond de kist van Peter, de getrouwde man met wie ze vierenhalf jaar een relatie had gehad. Ontmoet via een datingsite. Als een blok was ze voor hem gevallen. Hartverscheurend verdrietig was ze, maar geen mens die het doorhad. Anderhalve week eerder had ze voor het laatst contact met hem. Hij voelde zich niet lekker en ging naar de dokter. De volgende dag geen bericht. Ze stuurde een sms’je. „Laat iets van je horen, anders word ik ongerust.” Het bleef onbeantwoord. „De hele week hoorde ik niets. Ik keek op de website van zijn werk, maar daar zag ik niks. Bellen durfde ik niet: niemand wist van ons. Uiteindelijk kwam ik er achter via Mensenlnq. Daar stond een overlijdensadvertentie. Hij bleek drie dagen eerder overleden. „Ik heb heel erg lang naar het computerscherm zitten staren. Ik deed boodschappen, kwam terug en staarde weer naar dat scherm. Verder deed ik niks. Mijn emoties schakelde ik uit. Ik was verdoofd. En ik dacht: wie kan ik dit vertellen? Ik besepte dat ik me aardig in de nesten had gewerkt, want niemand wist het. Eén collega wist dat ik een relatie had, maar niet wat voor relatie.” Eva is wat ze in de uitvaartwereld een schaduwweduwe noemen. Vrouwen

die er eigenlijk niet mogen zijn. Geheime liefdes van getrouwde mannen, kiezend voor een leven in de coulissen. Begrafenisondernemer Carolien Harrems weet er alles van. Ze deed voor haar studie rouwverwerking onderzoek naar de schaduwweduwe en schreef er het boek *Schaduwweduwe, passie en pijn van een minnares* over. „Rode draad in het verhaal van deze vrouwen is dat ze niet mogen worden opgemerkt. Omdat de relatie zo geheim is, kan de passie veel langer duren, maar ze kunnen het verlies ook met minder mensen delen. Steun vinden is moeilijk, want mensen veroordelen een geheime relatie. Ze vinden het bedreigend, denken dat het ook hen kan overkomen.” Harrems omschrijft de positie van deze vrouwen als heel erg eenzaam: „Een vrouw vertelde me: ‘Hij is ernstig ziek. Als hij de telefoon niet opneemt, weet ik dat hij is overleden’. Dat vind ik zo enorm treurig. Net als die vrouwen die met het overlijden worden geconfronteerd via een advertentie in de krant, waarin staat dat de uitvaart in besloten kring heeft plaatsgevonden.” Vaak wil een vrouw nog een moment alleen zijn met haar overleden geliefde. Een wens die onmogelijk is in te willigen, zegt Harrems. „Als je haar buiten het bezoeken laat komen, ga je buiten je boekje. Je opdrachtgever bepaalt de procedure. Dat is de familie die juist niets mag weten. En je wilt ook niet dat dit geheim zich tijdens de uitvaart openbaart, daarmee veroorzaakt je zo veel leed.” Fleur (52) had zes jaar een relatie met Johan, ooit haar baas. Het klassieke verhaal. Hij was verwijderd van zijn vrouw, alleen het bedrijf dat ze samen hadden, hield hen nog bijeen. Zodra die link zou zijn doorgesneden, zou hij met Fleur opnieuw beginnen, had hij haar beloofd. „Het was echte liefde, wederzijds. Ik heb nooit getwij-

feld aan zijn gevoelens voor mij. Ik hield echt van hem.” Johans dood kwam totaal onverwacht. Een gescheurde hartslagader. „Ik had hem twee dagen daarvoor nog gezien. Stuurde hem een mailtje. Normaal reageerde hij meteen, nu niet. Een collega van Johan, die wist dat we close waren, vroeg toen of ik hem wilde bellen. Johan was dood. Het was een enorme schok. Ik was in paniek, kreeg geen adem meer.” Fleur had haar naaste omgeving verteld over haar verborgen relatie. „Mijn vriendin heeft naar het uitvaartcentrum gebeld of ik hem nog kon zien. Dat kon niet. De familie zou daar toestemming voor moeten geven. De begrafenisondernemer toonde wel begrip. Hij zei dat hij het mij graag had gegund, maar dat het echt niet kon.” Voor Eva bestond die mogelijkheid sowieso al niet meer. Ze zou alleen nog afscheid kunnen nemen van Peter in dat plattelandskerkje. „Daar kon ik niet heen, dacht ik. Iedereen kent iedereen. Ik ben toch gegaan, heb ingedronken wat er allemaal gebeurde. Ik ben achter in de kerk gaan zitten. Naar de begraafplaats ben ik niet geweest. Dan had ik me een indringer gevoeld.” In de kerk zag ze voor het eerst Peters vrouw. „Ze hield een toespraak, hield zich groot. Ik vond haar heel moedig. Maar ik snapte ook waarom het op bepaalde gebieden niet liep. Ze toonde weinig emoties, of kon ze goed maskeren. Hij was een heel warme man. Hij had het vaak over zijn vrouw. Ik wilde alleen niet dat hij over haar klaagde. Hij heeft nooit een onvertogen woord over haar gezegd. Ik vond het jammer dat ik dat niet kon delen met zijn familie. Ik had ze willen zeggen: hij had het zo vaak over jullie, hield zo veel van jullie.” Eva hield haar kaken op elkaar, zoals ze zou blijven doen, tot op de dag van vandaag. Bang voor de reacties. „Ik

“
Omdat de relatie zo geheim is, kan de passie veel langer duren

Carolien Harrems

had geen zin die bagger over me heen te krijgen.” Maar bovenal wilde ze de nagedachtenis van Peter beschermen. „Ik was bang dat het uit zou komen, dat zijn gezin het zou merken. Dat heb ik nog steeds, ik zal niet op speciale dagen naar zijn graf gaan. Hij is begraven op een piepklein begraafplaatsje, daar val ik op. Ik wil zijn vrouw en kinderen er niet mee belasten.” Fleur wilde wel uiting geven aan haar rouw, sprak daar ook over met vrienden en familie. „Ik ben gewoon naar de begrafenis geweest, ging vaak naar zijn graf. Je hebt toch het gevoel dat je man dood is, niet je minnaar, zo voelt het niet. Ik heb er anderhalf jaar niet over kunnen praten zonder te huilen. Voelde me door hem in de steek gelaten. Het is moeilijk over te brengen dat de relatie voelde als een officiële verbintenis. Mensen zeggen: je hebt geen recht van spreken, dat is de consequentie van je eigen handelen. Maar hoe de mensen er ook over mogen denken, voor mij was het een volwaardige relatie.” Ze praatte ook over Johans dood op haar werk. Daarbij misschien geholpen door de wetenschap dat de vrouw van Johan wist van haar bestaan. „Ze las regelmatig zijn sms-jes, heeft ons wel zes keer betrappt.” Als onderdeel van haar rouwproces plaatste ze een advertentie in De Telegraaf met een tekst die alleen zij en Johan kenden. „Dat gaf lucht”, herinnert ze zich. Zo als ook de bezoeken aan zijn graf dat deden, drie keer per week. „Toen ik mijn huidige man leerde kennen, werd de behoefte minder. Ik heb het afgesloten. Twee rozen gekocht, kaarsje gebrand, afscheid genomen.” Fleur en Eva waren zich bewust van het risico dat hun geliefde er plotseling niet meer zou zijn en zij daar onkundig van zouden blijven. „Ik had nog gezegd: regel iets voor als je onder een auto komt of zo. Hij is er nooit aan toe gekomen”, zegt Eva.